

16 czerwca 2015 r.

Prof. dr hab. Wolfgang Schmale (Wiedeń)

Malowana historia cywilizacji w XVIII wieku

Wykład prezentować będzie rezultaty trwającego obecnie projektu badawczego zajmującego się alegorycznymi przedstawieniami części świata z centralnych obszarów występowania sztuki barokowej. Wiele z owych alegorii, popularnych w różnych regionach Europy od końca XVI w., pochodzi z wieku XVIII. Owe źródła ikonograficzne zanalizowane zostaną w jakże ważnym dla XVIII w. kontekście powszechnej historii cywilizacji. Czy są one „malowaną historią cywilizacji?” Ich badanie wzmocnić ma perspektywę badawczą, rozszerzając o wymiar ikonograficzny, mocno obecny w XVIII wieku w przestrzeni publicznej, analizowane dotąd w pierwszym rzędzie pisane źródła historiograficzne. Analizowany materiał ukazuje ważne związki z literaturą odkrywczą i podróżniczą, operą i historią misji.

Wolfgang Schmale jest profesorem zwyczajnym historii nowożytnej na Uniwersytecie Wiedeńskim. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół nowożytnej historii Europy a ponadto wokół „cyfrowych nauk historycznych” i „digital humanities”. Wolfgang Schmale był profesorem wizytującym na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie, na Université Paris I Panthéon-Sorbonne, w Maison des Sciences de l’Homme w Paryżu i na Uniwersytecie im. Św. Klemensa z Ochrydy w Sofii. Jest członkiem elektem Executive Committee der International Society for Eighteenth Century Studies (ISECS), a w chwili obecnej także prodziekanem ds. naukowych Wydziału Historii i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wiedeńskiego. Ostatnio ukazały się jego autorstwa: Mein Europa. Reisetagebücher eines Historikers (Wien, 2013) oraz Das 18. Jahrhundert (Wien, 2012).

Informacje

Wykłady odbywają się we wtorki o godz. 18.00 w sali konferencyjnej Niemieckiego Instytutu Historycznego.

Wykłady oraz dyskusja tłumaczone są symultanicznie na język polski lub niemiecki.

Kontakt

Niemiecki Instytut Historyczny

Pałac Karnickich
Aleje Ujazdowskie 39
PL 00-540 Warszawa

Telefon (+48-22) 525 83 00
Telefaks (+48-22) 525 83 37

E-Mail dhi@dhi.waw.pl

Zapraszamy do odwiedzenia
naszych stron internetowych:
www.dhi.waw.pl

Wykłady wtorkowe

2015/1

Max Weber
Stiftung

Deutsche
Geisteswissenschaftliche
Institute im Ausland

Deutsches
Historisches Institut
Warschau

Niemiecki
Instytut Historyczny
w Warszawie

27 stycznia 2015 r.

Prof. dr hab. Dorothee Wierling (Hamburg)

„Szpetny kraj” i „niepojęty lud żydowski”. Front wschodni w listach niemiecko-żydowskiej rodziny berlińskiej 1915-1917

Przedmiotem wykładu będzie analiza ok. 2000 listów, które podczas I wojny światowej wymieniła między sobą wykształcona, mieszczańska i kultywująca przekonania socjaldemokratyczne rodzina Braunów z Berlina. Na ich podstawie prof. Wierling spróbuje odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób syn Braunów, młody ochotnik Otto Braun, którego ojciec jest Żydem pochodzenia austriackiego, doświadcza frontu wschodniego jako spotkania z obcą kulturą, przesyconą „tym, co żydowskie” i „tym, co słowiańskie”, w jaki sposób porozumiewa się ze swoją rodziną i jak zmagają się ze swoim życiem „pół-Żyda” w dość antysemitycznym wojsku. Ów bardzo dobrze udokumentowany przykład stanowi punkt wyjścia do kulturowo historycznego spojrzenia na front wschodni, na którym kruche tożsamości etniczne i narodowe – skonfrontowane z doświadczeniem śmierci na wojnie – muszą zostać na nowo uzgodnione i przeżyte.

Dorothee Wierling jest wicedyrektorką Instytutu Badań nad Historią Najnowszą w Hamburgu. Studiowała historię i anglistykę na Uniwersytecie Ruhry w Bochum, obroniła pracę doktorską na temat służących w Cesarstwie Niemieckim (Mädchen für Alles. Lebensgeschichten u. Arbeitsalltag städtischer Dienstmädchen um die Jahrhundertwende, Bonn 1987) oraz – na Uniwersytecie Poczdamskim – habilitację na temat pierwszego pokolenia powojennego w NRD (Geboren im Jahr Eins. Der Geburtsjahrgang 1949 in der DDR, Versuch einer Kollektivbiographie, Berlin 2002). Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół historii społecznej i historii doświadczeń końca XIX i XX wieku. Jej ostatnia monografia oparta jest na prowadzonej podczas I wojny światowej korespondencji niemiecko-żydowskiej rodziny z Berlina (Eine Familie im Krieg. Leben, Sterben und Schreiben 1914 – 1918, Göttingen 2013). Obecnie bada historię społeczną i historię mentalności kupców hamburskich w XX wieku.

24 lutego 2015 r.

Prof. dr hab. Peter Haslinger (Marburg)

Ekspersi i granice: Polska, Czechosłowacja i Węgry 1918-1921

Eugeniusz Romer i Pál Teleki stanowią najprawdopodobniej najlepsze przykłady tego, że podczas wytyczania granic w 1919/20 r. eksperci grali centralną rolę w ustalaniu terytoriów nowopowstałych państw w Europie Środkowo-Wschodniej. Jakie strategie stosowano podczas całej procedury? Jak zmieniła się argumentacja w przededniu, podczas i po podparyskich negocjacjach pokojowych? W jaki sposób strony porozumiewały się ze sobą i jak kształtowała się relacja między podejmującymi decyzje politykami a naukowcami? Wykład będzie starał się udzielić odpowiedzi na te pytania. W centrum analizy znajdzie się Polska, jednak w ujęciu porównawczym z Czechosłowacją i Węgrami. Wykład koncentrować się będzie na analizie dyskursów, kartografii oraz okoliczności politycznych, w których działali eksperci.

Peter Haslinger jest dyrektorem Instytutu Herdera do Badań Historycznych nad Europą Środkowo-Wschodnią w Marburgu, a także profesorem historii Europy Środkowo-Wschodniej na uniwersytecie Justusa Liebiga w Gießen i w interdyscyplinarnym Centrum Europy Wschodniej. W 2014 r. jako fellow Kolegium Imre Kertésza w Jenie prowadził badania na temat „Wschód Europy w XX w. Doświadczenia historyczne w perspektywie porównawczej”. Obszarami jego zainteresowań są m.in. historia Europy Środkowo-Wschodniej po 1848 r., historia dyskursu i porządku wiedzy, spacial turn i historia kartografii, polityka językowa, problematyka mniejszości, migracje przymusowe. Jest rzecznikiem Leibniz Graduate School „Historia, Wiedza, Media w Europie Środkowo-Wschodniej” oraz zespołu „Cyfrowe nauki historyczne” w Niemieckim Związku Historyków i Historyczek, a także członkiem rady naukowej Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność.

24 marca 2015 r.

Prof. dr hab. Joep Leerssen (Amsterdam)

Historyzm i mitologia między Polską a Finlandią: dyfuzja kulturowa i tożsamość narodowa

Kształtowanie się narodów w XIX w. stanowiło, wedle ówczesnego oglądu spraw, polityczną konkretyzację istniejącej wcześniej kulturowej („narodowej”) tożsamości. Dzięki badaniom transnarodowym i porównawczym w ostatnich dziesięcioleciach stało się jasne, że tożsamości te stanowiły część płynnej dynamiki i zyskiwały narodową specyfikę i znaczenie dopiero w wyniku złożonego, wielobiegowego procesu krystalizacji. Przykładem tegoż są kształtujące się mitologie narodowe krajów bałtyckich (Estonii, Łotwy i Litwy) i ich formowanie się w kontakcie kulturowym z niemiecką, polską i fińską filologią.

Joep Leerssen, ur. 1955, jest profesorem Studiów Europejskich na uniwersytecie w Amsterdamie, Studium Komparatystycznego na Uniwersytecie w Aachen i w University College w Dublinie. Od obrony swojej pracy doktorskiej na temat początków irlandzkiego nacjonalizmu kulturowego (1986) wykłada na Uniwersytecie w Amsterdamie. W latach 1996-2005 był ponadto dyrektorem Instytutu Huizingi (Holenderski Instytut Badań nad Historią Kultury). Jego zainteresowania naukowe i publikacje dotyczą w pierwszym rzędzie transnarodowych badań nad stereotypami („imagologia”) i historii nacjonalizmu kulturowego. Jest kierownikiem Study Platform on Interlocking Nationalisms (SPIN, www.spinnet.eu).

26 maja 2015 r.

Prof. dr hab. Michael Borgolte (Berlin)

Mediewistyka i historia globalna

Historia globalna, nowy kierunek w międzynarodowych naukach historycznych, powstały w reakcji na bieżące doświadczenie globalizacji, uprawiany jest przede wszystkim w historiografii dziejów nowszych i najnowszych. Historia globalna, rozumiana jako historia ogólnoświatowego usieciowienia i wymiany intelektualnej może wszakże wziąć na warsztat również tysiąc lat średniowiecza. W odróżnieniu od dawniejszej historii światowej ujęcie to jest niezwykle przyjazne badawczo. Rzecz jasna między ca. 500 a 1500 rokiem istniało kilka „światów”, które nie znajdowały się między sobą w kontakcie; jak wszakże pokazuje sytuacja źródłowa, stawianie pytań z zakresu historii globalnej może być zasadne, zwłaszcza w odniesieniu do ekumeny trzech kontynentów: Europy, (Północnej) Afryki i Azji. Jak dotąd trzy pola badawcze okazały się tu płodne: dzieje powstawania imperiów, historia migracji i historia handlu dalekiego zasięgu.

Michael Borgolte, profesor historii średniowiecznej na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie (od 1991 r.), kierownik Instytutu Porównawczej Historii Europy w Średniowieczu tamże (od 1998 r.), członek zwyczajny Berlińsko-Brandenburskiej Akademii Nauk (od 2005 r.) i Academia Europaea (od 2013 r.), fellow w Kolegium Studiów Społecznych i Kulturoznawczych im. Maxa Webera w Erfurcie (2008/2009). Opublikował m.in.: Christen, Juden, Muselmanen. Die Erben der Antike und der Aufstieg des Abendlandes, 300 bis 1400 n. Chr., München 2006; Stiftung und Memoria, Berlin 2012; Mittelalter in der größeren Welt, Berlin 2014; (red.), Enzyklopädie des Stiftungswesens in mittelalterlichen Gesellschaften, t. I: Grundlagen, Berlin 2014.